Avalon-Flash

Informatieblad van Speleoclub Avalon vzw – Jaargang 3 – Nr 24

Inhoud:

- *Brevet A (Dirk & Dagobert, foto's: M De Hoon)*
- *Trou des Côtes (Paul)*
- *Fagnoules (Paul)*
- *Light weight heat (Annette)*

De S6 is niet meer : RIP

Brevet Week-ends 1&2

Week–end 1 (door Dirk)

Zaterdag 12 april was het dan zover; na de rush op de online inschrijvingen en wat administratief gearmworstel van Dago waren we er uiteindelijk in geslaagd met zes Avalonners in te schrijven voor de Brevet A opleiding van het VVS (Dago, Dirk, Ellen, Koen en Sarah voor de volledige cyclus en Jan voor het examen). Een wapenfeit dat weeral, blijkbaar niet onopgemerkt voorbij gaat aan de organisatoren...

Ook de aflossingskoers zaterdagochtend verliep gesmeerd ende vlekkeloos, zodat we mooi op tijd met de armen vol materiaal binnenstuikten in de steengroeve van Villers. Een prachtige locatie, alvast van onder tot boven volgehangen met touwen, laddertjes en meer van dat moois. Meteen werden we onderworpen aan het lichtjes uiteenlopende gevoel voor humor van de twee VVS-coryfeeën van dienst: Dirk "wel mannelijk, maar niet fanatiek" Van Dorpe en Paul "een beetje opschieten" Van Immerseel. Fijn om gezichten te kunnen plakken op namen die we al zo vaak hebben horen vallen :-)

Sarah in volle actie

Maar er was geen tijd te verliezen, dus werden we meegetroond naar een plaatselijk dorpszaaltje waar iedereen "z'n gerief" eens op tafel mocht leggen om het te laten inspecteren door Dirk die duidelijk in zijn nopjes was telkens hij een cursist kon betrappen op een onconventioneel helmtype of musketons in het verkeerde metaal...
Na deze eerste kennismaking met de groep begaven we ons terug naar de steengroeve om ons om te kleden, "pasfotootjes" te laten trekken en van start te gaan met het echte werk; stijgen en dalen op het touw en voor de durvers ook al eens halverwege ombouwen. Nog niet veel uitdaging voor de doorwinterde Avalonners, maar desondanks was het warm genoeg om ons in het zweet te werken (zeker de minder fortuinlijke deelnemers die ervoor hadden geopteerd in vol speleoornaat aan te treden –humhum–)

De befaamde paraplu's

Intussen waren we natuurlijk niet vergeten dat de rest van de club intussen de Fagnoules aan het onveilig maken was en de SMS-melding dat ze bij de S10 aan een groot donker gat stonden werd dan ook op luid gejuich onthaald waarop we champagne ontkurkten en ons al volksdansend laveloos dronken.

Hoe dan ook, na een gezellige babbel bij het houtvuur, een nachtelijke stortbui van formaat en wat ochtendlijk trompetgeschetter stonden we weer klaar voor een dagje zonnig touwwerk. De vorige avond hadden ze ons al gewaarschuwd dat de groepjes wat door mekaar gegooid zouden worden om de brevetters van verschillend niveau wat gelijkmatiger te verdelen, met als ge-

volg dat de Avalondeelnemers verspreid zaten over 4 verschillende teams. Maar niet getreurd; de bedoeling was dat elk teampje (3 man sterk) een parcours aflegde langs 7 stellingen die elk een bepaalde techniek in de verf zetten. Hier kon iedereen wel ergens wat opsteken, dus al bij al een leerrijke dag. Wat vooral opviel was de inschikkelijkheid om alternatieve technieken te aanvaarden, als je er maar een zinnige uitleg bij kon geven en als het maar veilig was. Alle lof naar de flexibele monitoren, dus :-)

Dit eindigde dan in het roemruchte tellen van het materiaal en de trip naar huis, gespekt met straffe verhalen en Duitse fortune cookies...

Week–end 2 (door Dago)

Voor de 5 volledige brevetters zit het 2e week-end er al weer op. Een goed gevuld WE met een 50/50 balans theorie/praktijk. Zaterdagochtend begonnen we eraan, met een geologie uiteenzetting door Ilse gevolgd door een bezoekje aan het grotje van Floreffe waar we honderduit mochten filosoferen over hoe bepaalde verschijnselen zouden kunnen ontstaan zijn. Het moeilijkste bleek toch wel die houten panelen te zijn die overal in deze grot voorkomen. Maar het geluk stond aan onze kant want ook Anja liep er rond en die kon deze verschijningen perfect verklaren daar ze deel uit maakten van haar tentoonstelling ☺

Hier kon ik nog lachen ☺

Na dit korte geologie bezoekje kwam er ene zekere PDB een uiteenzetting geven over grotbescherming. Eens zien wat die te vertellen had. Voor de meeste Avalonners dus een herhaling maar voor de niet-Avalonners toch een verrassing denk ik. Op het einde van Paul's uiteenzetting is er dan nog wat nagepraat over de recente ontdekkingen in België en hoe deze eigenlijk allemaal direct beschermd zijn geworden.

's Namiddags was het dan echt werken geblazen. Er hingen 4 stellingen tussen de bomen en aan de rotsen:

- Paraplu's
- Alternatieve afdaaltechnieken
- Prusiek
- Beveiligen van een voor/naklimmer op dynamisch touw

Koen hou je hoofd koel in die paraplu

Voor elke stelling werd er 50 minuten voorzien wat meestal voldoende was om de stelling meerdere malen te doen. Dus na bijna 3 uur kwam ik aan de laatste stelling van de dag. In mijn geval het beveiligen van een klimmer op dynamisch touw. Voor mij nu niet echt een probleem, dat heb ik in het verleden toen ik nog klom genoeg gedaan. Na de uitleg over hoe en wat er vast moest hangen begon ik dus te klimmen en Anna mocht me zekeren. Boven aangekomen ging ik na de nodige commando's in het touw hangen en dacht ik rustig naar beneden te komen. Maar plots begon het toch wel zeer snel te gaan en hoorde ik gegil van beneden. Ik wist al genoeg dat kwam hier niet goed, gelukkig had ik nog de reflex om in een stapbeweging naar beneden te lopen. Dit doe je om niet met je hielen achter een rotspunt te blijven hangen. Ik bereidde me voor op een harde impact en net toen ik met mijn voeten de grond raakte en ik door mijn knieën ging (om de

impact te absorberen) kwam er terug spanning op het touw en kwakte ik net niet op de grond. Ik veerde terug recht en zag een onthutste Anna staan en John (de begeleider) die het touw net op tijd onder controle had gekregen. Oef dat liep dus eventjes goed af zeg.

Ik zag dat Anna het zeer moeilijk kreeg want ze had me nu eenmaal laten vallen dus ben ik haar maar snel gaan troosten. Een goede knuffel, waarop Dirk van Dorpe direct jaloers was, later stond Anna iets minder hevig te beven. Maar wat was er nu toch verkeerd gegaan? Wel op het moment dat ik in het touw wou gaan hangen en Anna me wou beginnen laten zakken werd ze onzeker en vroeg nog wat uitleg aan John. Waarschijnlijk was ze daardoor een beetje verstrooid en liet ze de touwen los waardoor ik dus in een rotvaart naar beneden kwam.

Nadat we allemaal wat bekomen waren bekeek ik de stelling nog eens goed en ik merkte op dat het touw bovenaan door een katrol ging. Dit in combinatie met een proper dynamisch touw leek me dit toch geen goede opstelling. Het touw heeft bijna geen wrijving en dat hebben we dus ondervonden. Eigenlijk was deze stelling dus geen speleostelling maar een klimstelling en had volgens mij (en anderen) dat katrolleke er niet moeten zijn. Maar soit dit waren dus allemaal vijgen na Pasen. Wel heb ik natuurlijk mijn bevindingen aan de WSV doorgegeven en hopelijk verwijderen ze in de toekomst die katrol van deze stelling en steken ze dat touw gewoon door een mousketon. Achteraf bekeken heb ik daar natuurlijk veel geluk gehad want voor het zelfde geld ....
ach laten we daar maar niet aan denken.

Na dit bewogen einde van de namiddag was het tijd voor een intermezzo over de structuur van het WSV en een welverdiend avondmaal.

’s Avonds zijn Dirk, Koen ik dan nog eventjes gaan rondsnollen in het bos aan de Fagnoules. Na wat zoeken inspecteerden we daar het gaatje dat Paul en ik in November gevonden hadden. Jammer genoeg geen “walk in the park” want na een 3-tal meter smalle gang is er een haakse rechtse bocht die niet passeerbaar was. Wel kon je iets verder zien en na een meter zakt het snel in een klein putje. Maar de werkomstandigheden leken ons positief want om aan dat putje te geraken is het enkel graven geblazen. En hopelijk wordt het ietsjes breder wanneer je het uitgraaft. Maar zo ziet het er toch naar uit.

Na dit leuke extraatje en nog een slaapmutsje duiken we dan allemaal (weliswaar op verschillende momenten) in onze slaapzaken.

Zondag begon met een uitgebreid ontbijt om daarna vlekkeloos over te gaan in biospeleologie, collectief materiaal en valfactor berekeningen. Voor sommigen saaie kost voor anderen dan weer super leerrijk. ’s Namiddags konden we ons dan weer uitleven op de volgende stellingen:

- Hors crue (in beide richtingen)
- Korte lussen
- Gebroken ladder
- Tyrolienne

Vandaag geen bijna-ongelukken meer en dus amuseerden we ons door ons zelf opzettelijk in nesten te werken op de verschillende stellingen ☺
Na het obligatoire tellen konden we dan moe maar voldaan huiswaarts bollen.

Trou des Côtes

Een nieuw projectje (Paul)

Even kort de historiek overlopen.
Ik vind de ingang tijdens een prospectie op **26 jan 2008**. Daar ik op dat moment nog met een gebroken duim rondloop kan ik niet veel meer doen dan eens in de ingang loeren, die me mits wat graven wel doordringbaar lijkt: een lage gang waarin ik een meter of 3 ver kan kijken. Maar het is overduidelijk een vossenhol, weinig uitnodigend. Een wierooktest geeft een flauwe tocht te zien, niet overtuigend hoewel het buiten flink koud is.

De ingang van Trou des Côtes

6 april 2008, meer dan twee maanden later. Mijn hand is al veel beter, maar ik heb een ander probleem dat me flink hindert: een stel gekneusde ribben, opgelopen tijdens een uitschuiver op een ijsplek, twee weken geleden. Het gaat intussen wat beter maar aan speleo doen is nog niet echt mogelijk. Maar het bloed, of beter PDB, kruipt waar het niet gaan kan. We hebben vandaag voorzien in de Grotte Danielle te gaan werken en topograferen, maar de smalle en bochtige gangetjes zijn een lijdensweg. Na een paar uur afzien laten Michaëla en ik het andere duo, Rudi en Bart achter en zoeken we buiten de lentezon op. Het is nog vroeg en ik stel voor om het vossenhol aan Mich te tonen; het ligt amper 100 m verder.

Tien minuten graven en ze geraakt erin. Vijf meter verder wordt het lage gangetje totaal ondoordringbaar; het vervolg is een driehoekig pijpje van amper 20x15 cm. Toch voel ik buiten nu en dan een stevige tocht uit de ingang komen. Mich test met wierook en jawel: het kleine pijpje achteraan blaast en zuigt alternerend, en hard! Buiten is er veel wind, dat zal er wel mee te maken hebben. Ik besluit ook eens te gaan kijken, de 5 meter plat op de buik kruipen zijn een pijnlijke zaak. Inderdaad, een piepklein pijpje, maar de bodem is een typische vossenopvulling van bladeren en natte grond, en wie weet wordt dat naar beneden toe wel ruimer. Kwestie van graven. Met veel gekreun en pijn achterwaarts terug naar buiten. Genoeg voor vandaag, ik heb mijn bekomst gehad.

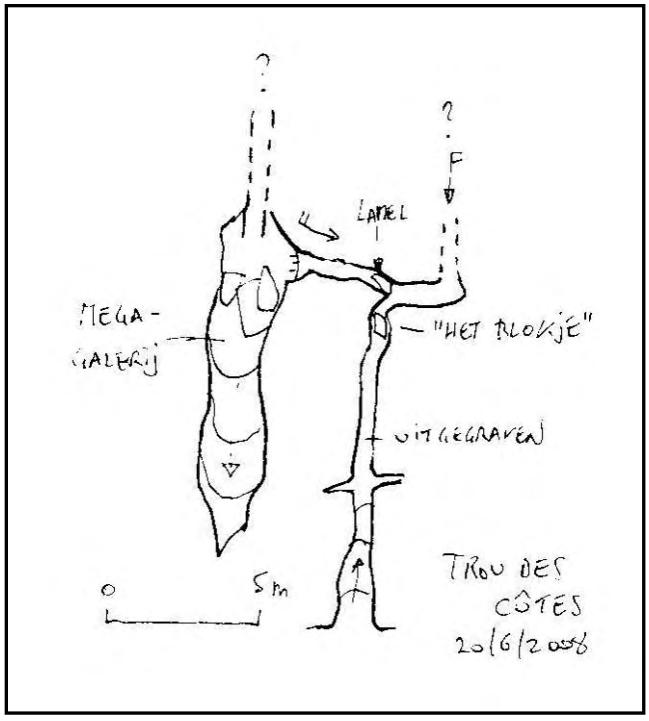

Paul's croquitje van de dag !

Ik wacht nog een dikke maand tot mijn ribben wat beter zijn. Rap gaat dat niet; 2 à 3 maanden is een minimum, ik spreek uit ondervinding. Op een vrijdag 16 mei ben ik in de buurt en ik ben ditmaal voorzien van een graafbakje en schopje. Mijn bedoeling is om achteraan het gangetje plaats te maken om te kunnen draaien en zitten; zo niet is het onmogelijk om aan de desobstructie van het smalle pijpje te beginnen. Urenlang ben ik bezig met bakjes vullen en daarmee achterwaarts (en schuin omhoog!) naar buiten te kruipen. Finaal heb ik plaats om te draaien, vanaf nu gaat het veel vlotter. Maar de korte draai doet me toch weer last krijgen van mijn ribben. Ik graaf een meter of anderhalf ver in het smalle pijpje, en inderdaad als je diep genoeg graaft is het passeerbaar. Maar vies werk, de opvulling die Rijnaard de Vos hier heeft binnengesleept lijkt op het interieur van mijn compostvat, en dat alles goed doordrenkt met urine en vossenstront. Op de duur ben ik bijna misselijk van de stank, doen mijn ribben opnieuw teveel pijn en kan ik nog amper verder graven omdat er rechts een vervelende hoekpunt in de weg zit. Dat was het voor vandaag, maar het pad is geëffend: volgende keer kunnen we hier met zijn twee aan de slag.

Vrijdag de 13de mei. Met Frank Saenen gaan grotten is sowieso al een risico, maar op vrijdag de 13de is het zeer gedurfd. Gelukkig blijven catastrofes ons ditmaal bespaard.
Het doel is opnieuw het vossenhol. De vervelende hoekpunt wordt eerst vakkundig verwijderd. Het plan is hier een uur of vier te werken, en dan naar de Norbert of Danielle te gaan om de topo af te werken. Echter, het graven gaat goed en we bijten door. Een hele dag lang hetzelfde ritueel: een graver binnen vult de bakjes, de tweede man buiten sleurt ze eruit en kiepert ze leeg. We zitten op de duur wel 4 meter ver in de smalle pijp, het graven wordt nu heel lastig. Met de Hilti en wat kipcurry wordt een stuk van de rechterwand gehaald. We vorderen nog twee meter, maar daar zit een groot blok in de weg. Eronder is een kleine opening, zonder tocht. Erboven, een opening van 20x20 cm waarin je een halve meter verder op een wand ziet: vrij ontmoedigend. Het is intussen half zes 's avonds, we hebben onze portie wel gehad: we hebben er zeker een kubieke meter van die natte drekgrond uitgehaald!
Echt enthousiast zijn we niet: de tocht is te wispelturig, het vervolg dat we zien is echt wel klein…

Vrijdag 20 mei 2008. Vanmiddag moet ik in My zijn, ik heb er een afspraak met twee archeologen die volgende week aan het grotje zullen werken waarin ik vorig jaar een prehistorische ontdekking deed. Het is al na 9 u 30 wanneer ik thuis vertrek; ik heb geen haast. Om de dag te vullen besluit ik eerst in dat vossenhol het blok te gaan verwijderen, daarna de topo van de Grotte Norbert af te werken. Om één of andere reden spelen mijn zere ribben weer op… het lijkt echt wel de rode draad in deze ontdekking te zijn.
Tegen de middag lig ik het vossenhol, in de nauwe gang, met een hamer op het blok te meppen. Lastige zaak, je kan maar met een hand werken. Ditmaal heb ik een koevoet bij, en op de duur beweegt het blok al wel, maar het finaal eruit kantelen kost me nog zeker een uur. En dan, verrassing: achter het blok zie ik, schuin omhoog, plots een veel ruimer vervolg; het draait er naar rechts. Het kost me slechts 2 minuten werk om de opening met het plantenschopje te vergroten en ik wring me erdoor.

Hoera, ik sta recht in een kort stukje gang, zowat 2 meter lang, manshoog, en een halve meter breed. Als enige vervolg zie ik, achteraan tegen de bodem, een nauwe gang berginwaarts vertrekken. De wanden glanzen, gepolijst door de passages van de vos. Positief, dan zal de bodem wel weer uit een opvulling bestaan, want vossen vullen elke grotgang op tot nog enkel zij erdoor geraken. Uit het gangetje komt een frisse tocht. Wanneer ik me omdraai om terug te kruipen, zie ik plots een andere mogelijkheid: een mooie meander, ik zie meters ver en er komt tocht uit. Alleen hangt er een enorme rotsplaat in de weg, een verticale lamel in feite, waar ik onderdoor ben gekropen. Ze lijkt me stevig te hangen, maar het is duidelijk dat ik van die plaat af moet blijven: als ze valt, sluit ze mijn terugweg volledig af.
Ik chemineer wat omhoog tot net onder het plafond, en zie dat er boven de lamel een mogelijke doorgang te maken valt. Een kwartier graven later heb ik, tussen plafond en de bovenkant van de lamel, een mansgroot gat. Er mijn benen eerst in krijgen vergt wat acrobatische toestanden, daar het gat vlak onder plafond zit. Maar voor ik het erop waag sta ik 5 minuten lang te twijfelen. Ik kan er niet door zonder boven op die lamel te gaan liggen. Als ze valt, dan zit ik hier vast. Thuis weten ze wel dat ik in Hamoir zit, maar op hulp moet ik voor middernacht niet rekenen. Ik bekijk de lamel opnieuw en opnieuw: ze lijkt mij toch wel stevig vastgeklemd te zitten.
Allez vooruit. Met bonzend hart erdoor, oef dat gaat vlot. De meander is een meter of 3-4 lang en daalt sterk. Ik blijf boven en dan zie ik een grote ruimte: ik kom op een dwarsgalerij uit van respectabele afmetingen. De wanden zijn proper, er zijn wat concreties: dit is een echte grot!

De galerij is een meter of twee breed, ruim 5 meter hoog en ik zit helemaal boven. Ik klim omlaag, bereik een dalende kleibodem. Jammer genoeg loopt het 5 meter verder geheel dicht, maar dat is weer richting van de oppervlakte dus niet geheel onverwacht. Aan de andere kant van de galerij, berginwaarts dan, vertrekt een gangetje waarin je vrij ver ziet. Echter voorlopig nog te laag. Dat was het dus, alles bij elkaar een meter of 20 schat ik. Ik geraak zonder problemen weer voorbij de lamel… oef!

Buiten pak ik mijn spullen bij elkaar; hier verder werken doen we best met zijn tweeën. Elke beweging en ademhaling doet me pijn; de inspiratie voor een naam voor dit grotje komt snel: Trou des Côtes!

Het is drie uur 's middags. Ik ga naar de Norbert en werk er de topo af. De tocht fluit me in de ingang weer om de oren: deze grot heeft zijn geheim nog niet prijsgegeven. Maar ik vrees dat ze het ook nooit zal doen, wat een tijd en energie hebben we hier al niet ingestoken! Om 17 u buiten, haastig omkleden en dan naar My voor mijn ontmoeting met de archeologen.

De Nepsifon (door Paul)

Zondag 22/6/2008: Oorspronkelijk zouden we met 4 gaan, maar Annette heeft op het laatste moment forfait moeten geven wegens een acuut verschot. Dus wordt het vandaag topo met zijn drieën in de Réseau Oufti-Amai: Paul, Bart en Rudi. Wegens onweersvoorspelling in de late namiddag, nemen we ons voor om tegen ten laatste 16 u weer aan de goede kant van de Siphon Moche te zijn; het meest kritische punt.
Aan de S6 doen we eerst gauw een CO-meting: 0 ppm. Toch nog maar een meting op nitreuze gassen, met de Draegerpomp: eveneens totaal negatief. OK, de kust is dus veilig. We dobberen door de S6, pompen staat vandaag niet op het programma: wat een luxe! We zien dat er nog een flink stuk van het dak gebarsten is; dat kan er volgende maal af met de breekhamer.

Rudi gaat eerst links omhoog, met hamer en beitel, om te proberen door de zeer lage passage te geraken

Om te watertanden !

waarachter we een ruimte zien. Reeds 3 plop-pogingen hebben er nog steeds niet de gewenste doorgang opgeleverd. Bart en ik stomen door: eerst door het modderbad aan het begin van de Oufti, dan de Montée Impossible op tot geheel boven waar het weer omlaag gaat. Na deze "col" volgt een zeer geconcretioneerde zaal: Salle du Col. Tot daar zijn Annette en ik vorige zondag met de topo geraakt. Vandaag hoop ik tot aan de eindsifon te geraken, een nogal ambitieus streven.

We beginnen aan de topo. Dat gaat goed, de eerste 20 meter is een ruime wandelgang. Dan volgt de beruchte voûte-mouillante. Zowat 7 meter lang, diep water, met op de laagste stukken 15 à 20 cm lucht. En het kreng maakt een forse bocht dus daar in één keer doormeten is niet mogelijk. Toch slagen we erin het obstakel in 3 visées in te blikken, zonder dat het topomateriaal een duik neemt. Bart moet er wel zowat 15 minuten voor in het ijskoude sop liggen.

Topoplezier in de Oufti - Amaai

Voorbij de VM begint het spectaculairste stuk: Aqualibi. Een opeenvolging van diepe gours, bassins en afklimmetjes, dat alles in een zeer aquatiek decor en sterk dalend. Rudi is er intussen ook (hij was niet door de vernauwing geraakt, had zich er nochtans voor uitgekleed!) dus we herverdelen het topowerk. Rudi doet de metingen, ik schrijf en teken, Bart zoekt de topopunten. We vorderen goed. Wanneer we finaal beneden Aqualibi staan en het terrein weer vlakker wordt, kondigt Bart ineens aan: “ha, we zijn al bijna aan de sifon”. Verbazing. “Hoe bedoel je Bart? De sifon is nog zeker 100 meter verder! “ zeg ik. Verwarring alom. Bart wijst op een sifon. Een kleine, heldere plas, en inderdaad, daar is geen doorkomen aan. Dan valt mijn Eurocent. Toen we dit réseau vorig jaar ontdekten, was het in de droogste periode; de herfst. Waar nu een sifon is, was er toen een tamelijk laag, horizontaal kruipstuk. Op enkele plaatsen stond water, en toen al maakte ik me de bedenking dat het hier in de winter wel eens onder water kon komen. Na het kruipstuk (30 à 40 m) wordt het weer hoger, men hervindt de normale dimensies. Dan bereikt men een grote splitsing: links een wat stijgende grote gang (2 m diameter) die na 40 meter op een instorting stopt. Rechts, een goed dalende meander met een klein riviertje. Op het einde ervan (na 30-40 m?) is er dan een grote, diepe sifon. DE sifon. Doordat ik de voorbije maanden vooral met de eliminatie van de S6 ben bezig geweest, heb ik nooit een ploeg kunnen vergezellen in de Oufti-Amai. En geen van hen was er al geweest. Al die ploegen zijn steeds teruggekomen met de melding dat ze tot aan de sifon waren geweest… in werkelijkheid hebben ze 1/3 van de réseau nog steeds niet bezocht! De clou is, dat er vorige week een duiker (Nico) tot aan die sifon is meegegaan. Hij was enthousiast en er was zelfs al een datum afgesproken om te komen duiken.
Zinloos uiteraard. We weten wat erachter zit! Neen, we zullen nog enkele maanden geduld moeten hebben, tot dit vlakke stuk weer droog komt te staan, en dan zal de duiker eens moeten afkomen, om de enige, echte eindsifon te duiken!

Op de terugweg maak ik vele foto’s, en topograferen we enkele zijgangen. Er zijn er veel, maar net als zowat elke gang of zaal in deze grot, zijn ze opgevuld met zanderig leem en in de meeste gangen geraak je amper 5 à 10 meter ver.
Weer aan de S6 willen we nog even de buis wat beter leggen, wanneer we plots meer watergeruis lijken te horen. Wat is dat? Dan maar gauw wegwezen! Gelukkig is er niets aan de hand, de Moche passeert nog vlot. Maar wanneer we buiten staan, regent het sappig: er is net een onweertje geweest. Het water loopt van de weg af. Een uur later zitten we op café in Purnode. Buiten is het donker als de nacht en hoost de pijpenstelenregen neer. In de naaste omgeving (Namen, Dinant, Ciney) heeft de brandweer handenvol werk: overstromingen, modderlawines. De Bocq in Spontin stijgt op een half uur tijd van 0,7 naar 4 m³/seconde. Daar zijn we weer even goed aan ontsnapt!

’s Avonds stop ik de topogegevens in de computer. De Réseau Oufti-Amai blijft die NNW koers aanhouden, in tegenstelling tot de rest van de grot die naar het westen loopt (zelf een beetje ZW). Een mysterie, en verschrikkelijk vervelend voor het uittekenen van de doorsnede van de grot, want die wordt in een geheel ander projectievlak gemaakt.
De Fagnoules blijft verrassen. Wordt vervolgd.

NVDR

Op de volgende pagina’s een overzichtje van hoe plezierig speleo toch kan zijn. Kijk maar naar al die gezichten.

PETZL

Speleotechnics met Annette

Dit spiritusbrandertje is een zeer licht en supergoedkoop alternatief voor het stinkende en walmende esbitvuurtje. Daar de meeste Anialarra-gangers onder ons al sedert jaren geen esbitvuurtje meer gebruiken, is het gewicht echter van geen tel. We leggen stomweg het blokje tussen 2 steentjes op de grond en daarop zetten we dan een potje. Dit vormt dan meestal een zeer precair en onstabiel geheel dat de neiging heeft om te vallen juist op het moment dat de soep eindelijk warm is.
Esbit heeft de kwalijke eigenschap om verschrikkelijk te walmen en te stinken, dus onbruikbaar in een tentje of point-chaud. Zelfs in 'openlucht' is het vreselijk. De blokjes zijn gevoelig voor vochtigheid en, hoewel ze bruikbaar blijven, spetteren ze als vuurwerk eens ze wat nat geworden zijn. Het voordeel is dan weer dat ze gemakkelijk te vervoeren zijn en dat de club over een bijna onuitputtelijke reserve van die blokjes beschikt. Hier tegenover bestaat de mogelijkheid om met eenvoudige en goedkope middelen een klein brandertje te maken gebaseerd op hetzelfde principe als een trangia vuurtje, maar in het miniatuur dan. Er bestaat een gelijkaardig commercieel model, veel mooier natuurlijk, maar ook veel duurder, terwijl we hier met recyclagemateriaal werken. Het nadeel is echter dat de brandstof een vloeistof is en dus moeilijker te vervoeren, verder veel voordelen ten opzichte van de Esbit. Hoewel het toch wel wat riekt kan je het waarschijnlijk –nog niet getest!- in een tentje gebruiken en het geeft meer warmte dan een esbitbrander.

Uiteraard heb ik dat zelf niet uitgevonden, maar na het te hebben zien werken was ik echt wel onder de indruk en dus ben ik op zoek gagaan naar wie, wat, hoe…
Er bestaan tientallen modelletjes, van de simpelste tot zeer ver gezochte moeilijk in elkaar te knutselen spullen (http://zenstoves.net/Stoves.htm , http://en.wikipedia.org/wiki/Beverage-can_stove , e.a.). Omdat ik het niet nodig acht het me echt moeilijk te maken koos ik er het simpelste uit. Het is trouwens hetgeen dat ik in werking had gezien. Op de site http://www.randonner-leger.org/wiki/ vond ik alle nodige tips en plannetjes. Nu blijkt dat die mensen al enkele jaren zitten te zoeken en verbeteren op dat ene modelletje om een gram gewicht of een seconde aan kooksnelheid te winnen. Tot hiertoe heb ik het bij hun basismodel P3RS (http://www.randonner-leger.org/wiki/doku.php?id=p3rs) gehouden dat uiteindelijk zeer goed werkt. Ik heb er één enkele kleine aanpassing aan gedaan. De mensen die het vuurtje hebben zien werken in de Fagnoules zijn getuigen.

De drie onderdelen van het vuurtje worden uit eenzelfde drankblikje vervaardigd. De bedoeling is het maken van een dubbelwandig vuurtje waarbij, na voorverwarming, door verhitting een vergassing gebeurt van de spiritus die tussen de dubbele wand (de gaskamer) naar buiten wordt gestuwd door kleine gaatje die rondom werden geprikt met een fijne naald. Niets van begrepen? Hier volgt dan de gedetailleerde uitleg om zoiets zelf in elkaar te knutselen.

Constructie
Benodigdheden
- een drankblik van 33cl, al dan niet uit aluminium. Aluminium is lichter en roest niet, maar iets minder stevig
- een blad ruitjespapier
- een schaar, neem vooral niet de goede naaischaar van vrouwlief
- een snijmes
- eventueel een nagelschaartje
- een fijne naald
- een fijne stift
- plakband

Werkwijze
1/ een reep ruitjespapier van 3cm breed knippen en iets langer dan de omtrek van het blik
2/ deze reep met een beetje plakband vanaf de bodem van het blik rond het blik bevestigen

3/ de bovenrand aftekenen en de bodem op die lijn afknippen, precies te werk gaan! Je bekomt een kommetje.

4/ een reep papier knippen van 2 cm breed en iets langer dan de omtrek van het blik

5/ deze reep met een beetje plakband vanaf de boven-

kant van het blik rond het blik bevestigen

6/ uitknippen
7/ het middelste gedeelte verwijderen waarbij je erop let dat je het randje laat zitten

–en niet in je vingers snijdt ! Om dit uit te snijden is het nagelschaartje gemakkelijk.
8/ uit het overgebleven stuk van het blik (het middelste deel) snijd je een reep van 1,5cm breed en +/- 17cm lang
9/ in deze reep knip je op regelmatige afstand drie inkepingen uit van 2x2mm

10/ je kleeft de uiteinden overlappend aan elkaar vast met wat plakband. Je moet een cirkel bekomen die past in de bovenste rand van de bovenkant van het blik

De plakband zal wegbranden bij de eerste ingebruikname van het vuurtje en ervoor zorgen dat de cirkel perfect in de rand komt te passen.
11/ je zet de cirkel in die rand met de inkepingen omhoog

12/ je zet hierop omgedraaid het kommetje dat je uit de bodem knipte en duwt dat naar beneden zodanig dat alles stevig in elkaar schuift

13/ je draait het geheel terug om en prikt rondom, op 2cm van de bodem en op 0,5cm van elkaar, gaatjes met de fijne naald (om dit te doen kan je de reep ruitjespapier terug opplakken). Opgelet de diameter van die gaatjes is van groot belang, te groot of te klein en het vuurtje werkt niet naar behoren.

Zo ! Hetgeen een kwartiertje geleden nog een vulgair drankblikje was is nu gerecycleerd tot een volwaardig spiritusbrandertje.

Gebruik

Benodigdheden
- aansteker

- spiritus
- een flesje van metaal of plastiek om de spiritus in te vervoeren. Opgelet niet elke plastiek is spiritusbestendig, dit geldt ook voor de 'joints' van metalen flessen.
- het vuurtje natuurlijk
- een klein kookpotje, liefst met dekseltje

Werkwijze

- het middelste van de brander vullen met 20ml brandspiritus. Dit stemt ongeveer overeen met de binnenste rand van het vuurtje.

- aansteken. Eerst gaat het in het midden branden, na ong. 1min - afhankelijk van de omgevingstemperatuur- treedt de brander zelf in werking en zie je rondom blauwe vlammetjes uit de kleine gaatjes komen

- het potje op het vuurtje zetten en wachten tot het kookt

Opgelet
- Je speelt met een gemakkelijk ontvlambare vloeistof. Neem dus je voorzorgen bij het vullen van de brander indien je snel aan een volgende kookbeurt wil beginnen. Het is vuurtje is nu warm. Bij een lage t° zoals in de Anialarra is dit geen al te groot probleem. Het is immers een zeer licht vuurtje en koelt dus ook heel snel terug af.

- Het vuurtje moet waterdicht verpakt worden, wanneer er water in komt werkt het niet echt vlot meer. Bovendien roest het vrij gemakkelijk, niet de aluminium variant natuurlijk.

Testen

Ik deed verschillende vergelijkende testen bij verschillende omgevingstemperaturen om zo dicht mogelijk bij de realiteit van een koude grot te komen. Ik ga hier niet alle resultaten opsommen. Alle testen werden uitgevoerd om dezelfde hoeveelheid van 250ml water aan de kook te brengen met de brandstof steeds op omgevingstemperatuur.

Omstandigheden	P3RS	Esbit
Test 1		
Omgevingstemperatuur	+/- 10°C	+/- 10°C
Hoeveelheid brandstof	15ml spiritus (stemt ong overeen met gewicht van 1 esbitblokje)	13g (= 1 oud vierkant blokje)
Temperatuur water	+/- 3°C	+/- 3°C
Kookpunt bereikt na	Niet bereikt	9'20"
Brandstof opgebruikt na	6'80"	9'20"
Test 2		
Omgevingstemperatuur	+/- 9,5°	+/- 9,5°
Hoeveelheid brandstof	20ml spiritus	2x 7g (= de huidige ronde tabletten)
Temperatuur water	+/- 3°C	+/- 3°C
Kookpunt bereikt na	6'20"	10'43"
Brandstof opgebruikt na	9'10"	12'15"
Test 3 (benadert het meest de echte omstandigheden, maar deed geen esbit-test meer)		
Omgevingstemperatuur	2,7°C	
Hoeveelheid brandstof	20ml spiritus	
Temperatuur water	2,7°C	
Kookpunt bereikt na	7' (de vergassing komt iets trager op gang)	
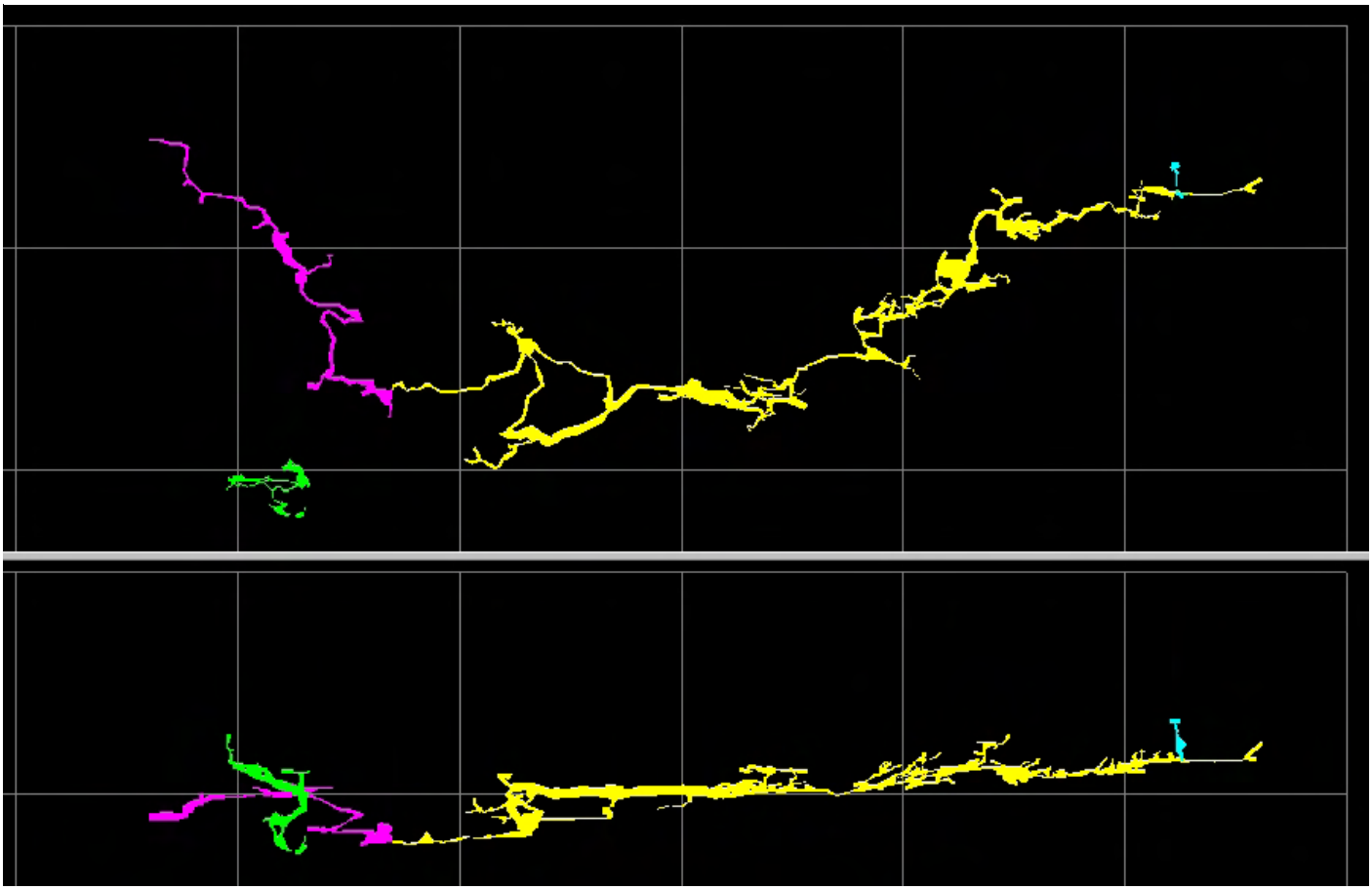
Als extraatje : de topo van de Fagnoules